

Betreft : Rapportage Stand van zaken Versnellingsaanpak asbestdakensanering
Versie : 18-9-2020
Van : Programmabureau Versnellingsaanpak asbestdakensanering

Stand van zaken programma asbestdakensanering en Versnellingsaanpak

Inleiding

Asbest is schadelijk voor de gezondheid. Daarom voert het kabinet een bronbeleid dat tot doel heeft verspreiding van asbestvezels zoveel mogelijk te beperken. Het algemene verbod in 1993 - en later de aanpak van asbestwegen - hebben geleid tot een belangrijke vermindering van asbestvezels in de lucht. De asbestdaken zijn nu de belangrijkste bron van asbestvezels in de lucht.

De sanering van asbestdaken vormt een grote opgave, ook financieel. Sanering of vervanging van daken biedt echter ook kansen. Door het koppelen van de opgaven van de energietransitie aan de stimulering van vervanging worden de nieuwe daken, na sanering, maximaal benut voor het opwekken van zonne-energie. Daardoor wordt benutting van daken vergroot, wordt de opbrengst van zonne-energie gebruikt voor financiering van de dakvervanging en worden gebouwen en erven verduurzaamd. Als geschikte grotere asbestdaken hiervoor worden benut, kan daarmee ook een bijdrage worden geleverd aan de zonambitie in het Klimaatakkoord.

Overheden, brancheorganisaties, bedrijven en expertisecentra werken samen aan de sanering van asbestdaken. De aanpak en het samenwerkingsverband wordt sinds 2016 ondersteund en gefaciliteerd door het Programmabureau. Deze samenwerking is op 2 maart 2020 opnieuw bekrachtigd door het ondertekenen van de Samenwerkingsverklaring Aanpak van asbestdaken door ambassadeurs van onze samenwerking. Waar de vrijwillige sanering wordt gestimuleerd en gefaciliteerd, werken de partijen in de aanpak van asbestdaken aan de hand van zes thema's.

Dat doen we binnen een context waarbij er geen perspectief is op een wettelijk verbod van asbestdaken. En er komt in plaats van de eerdere RVO- subsidie, een financieel instrument om sanering van asbestdaken mogelijk te maken. En daarbij moeten asbestdaken "concurreren" met de aandacht voor andere maatschappelijke opgaven of de vraag hoe om te gaan met de situatie door corona. Dit vraagt om slim gebruik maken van kennis, communicatie en netwerken om zo dit maatschappelijke probleem van de asbestdaken binnen een aanvaardbare termijn in Nederland op te lossen.

In deze voortgangsrapportage beschrijven we de stand van zaken per september 2020. Deze beschrijving is per thema. Tevens beschrijft de rapportage de groei van het netwerk.

De zes thema's en hun samenhang

De zes thema's van de Samenwerkingsverklaring zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Nu er geen wettelijke plicht meer is om te saneren, draait het voor dakeigenaren om de wil om te saneren. Bewustwording & communicatie is voor alle thema's belangrijk en richt zich vooral op het duiden en verduidelijken van informatie over asbestdaken en de doelgroepgerichte aanpak ervan, Monitoring geeft inzicht in de voortgang van de sanering. Zo weten we wat al is gedaan. En ook wat de opgave is die er nog op de daken ligt. Om saneren mogelijk te maken in financieel lastige situaties komt er een fonds. Om de kosten voor sanering te verlagen is veilige vereenvoudiging van werkwijzen een manier. Ook innovaties kunnen bijdragen aan goedkoper en effectiever werken. Hierbij staat voorop dat de veiligheid van werknemers, bewoners/burgers en de omgeving niet in het geding mag komen. In toenemende mate zijn er koppelkansen met maatschappelijke thema's. Het meest bekend is de koppeling met zonne-energie. Hier vinden mooie ontwikkelingen plaats die ons helpen in onze opgave. Gemeenten zijn cruciaal in het contact met bewoners en bedrijven. Door gemeenten te ontzorgen kan hun stimulerende inzet naar eigenaren van asbestdaken worden verlicht.

De thema's zijn uitgewerkt in concrete activiteiten. De Samenwerkingsverklaring beschrijft deze activiteiten. De activiteiten zijn hieronder per thema zijn gerangschikt in de figuur:

1 Bewustwording & communicatie	2 Het fonds	3 Ontzorgen gemeenten	4 Koppelingen	5 Monitoring	6 Veilige vereenvoudiging
1.1: Uitwerking communicatiestrategie	2.1: Oprichten fonds particulieren in 2020	3.1: Voorbeelden handreikingen kleine daken	4.1: Maximaliseren zonne-energie	5.1: Initiële gebiedsinventarisatie partners	6.1: Onderzoek methoden asbestsanering
1.2: kaders aanpak en risico's	2.2: Onderzoeken fonds voor bedrijven	3.2: Voorbeelden handreiking buitengebied	4.2: Kennis combi's ontsluiten/uitdragen	5.2: Landelijke asbestdakenkaart	6.2: Regelgeving asbestsanering en bodemsanering.
1.3: Kernboodschappen communicatie	2.3: Gebruik maken trekingsrecht	1.3: Updaten 'collectieve aanpak asbestdaken'	4.3: Aanjagen overheden m.b.t. initiatiefnemers	5.3: Monitoring m ² daken o.b.v. LAVS	6.3: Methode verontreiniging toplaag van de bodem
1.4: Campagne aanpak kleine daken		3.4: Handreiking niet/moeilijk financieerbaar	4.4: Aanpak leegstand, vrijkomende bebouw.	5.4: Instellen werkgroep monitoring	6.4: Arbo-besluit en hijswerktuigen
1.5: Consumentenonderzoek sanering		3.5: Handreiking handhaving	4.5: Ondersteunen marktpartijen sloop/functiewijziging	5.5: Evaluatie methoden van de monitoring	6.5: Preventiecheck soortenbescherming
1.6: Voorbeelden aanpak ophalen/delen			4.6: Kennistafel voor erfcoaches	5.6: Advies voor landelijke monitoring	6.6: Belemmeringen voor innovaties
1.7: Website asbestversnelling.nl			4.7: Opzetten Community of Practice voor erfcoaches	5.7: Asbestdakenkaart aanvullen	
1.8: Toolkit provincie Overijssel			4.8: Agenderen kleine dakenrenovatie/onderhoud	5.8: Communicatie voortgang monitoring	
1.9: Kennistafel intermediairs				5.9: Handreiking OD's/ gemeenten sloopmeldingen.	
1.10: Uitwerken acties van 1.9					

Figuur 1: Overzicht van de activiteiten

Stand van zaken van de thema's

Thema 1: Bewustwording & communicatie

In de samenwerkingsverklaring staat dat partijen zich inzetten om eigenaren van asbestdaken bewust te maken dat het voor hen zelf en de omgeving beter is dat zij hun asbestdak verwijderen. Dit gebeurt via begrijpelijke en eenduidige communicatie naar de maatschappij en eigenaren. Ook worden intermediairs goed toegerust en geactiveerd om eigenaren van asbestdaken te adviseren en te ondersteunen.

Gerichte en vooral duidelijke communicatie draagt bij aan beeldvorming, handelingsperspectief en actiebereidheid/intrinsieke motivatie van dakeigenaren. Communicatie is om die reden een onmisbaar onderdeel in de aanpak van asbestdaken. In de eerste zes maanden van 2020 is er conform de activiteitenlijst van de Samenwerkingsverklaring vooral ingezoomd op de activiteiten 1.1 tot en met 1.4 en 1.7 en 1.8:

- Activiteit 1.1: Verdere uitwerking communicatiestrategie;
- Activiteit 1.2: Samenstellen en uitdragen duidelijke kaders rondom de gevaren van en de verwijdering van asbestdaken en uitdragen gelijklopende boodschap;
- Activiteit 1.3: Opstellen kernboodschappen voor communicatie;
- Activiteit 1.4: Uitrol communicatiecampagne voor kleinere daken particulieren;
- Activiteit 1.7: Website asbestversnelling aanvullen, actualiseren en promoten.

Communicatietafels

Op 18 mei en 30 juni 2020 zijn er Communicatietafels georganiseerd. De eerste tafel spitste zich vooral toe op de (communicatie)campagne van Milieu Centraal: 'Week van de Asbestvrije Schuur' (activiteit 1.4, ten behoeve van de collectieve aanpak van kleine asbestdaken op schuurtjes). De tweede tafel richtte zich op de algemene communicatiestrategie, kernboodschappen voor particulieren en ondernemers én het uitdragen van kaders en informatie gekoppeld aan asbest(daken) in zijn algemeenheid en de aanpak (activiteiten 1.1 tot en met 1.3). Met die duidelijkheid kunnen we 'het echte verhaal' vertellen, zodat er onder dakeigenaren en in de samenleving een eerlijk beeld ontstaat over diverse onderwerpen die nu leven met betrekking tot asbestdaken.

1. Week van de Asbestvrije Schuur

De tafel op 18 mei 2020, gericht op de 'Week van de Asbestvrije Schuur', kon rekenen op meer dan 15 deelnemers. Dit waren voornamelijk gemeenten, ieder in een eigen fase in de aanpak van asbestdaken: van oriënterend tot uitvoerend. Het hoofdthema vormde de genoemde campagne/actieweek, die plaatsvindt in de week van 5 tot 11 oktober 2020. Met dit initiatief wil Milieu Centraal graag gemeenten ondersteunen om bewoners te stimuleren en te motiveren samen met burens, buurt of wijk kleine asbestdaken van bijvoorbeeld schuurtjes aan te pakken. De gemeente heeft hierin de rol van aanjager. Milieu Centraal zorgt voor diverse communicatieve tools, draaiboeken en publiciteit in de actieweek zelf. Deelnemers van de tafel is vooral gevraagd na te denken over de wijze waarop zij zelf deze actieweek vorm zouden kunnen geven, hoe coördinatie kan plaatsvinden en waar kansen en knelpunten liggen. Ook een goede boodschap kwam aan de orde en ervaringen werden gedeeld.

Naar aanleiding van deze tafel gaven diverse gemeenten aan deel te willen nemen aan de campagne/actieweek. Milieu Centraal heeft alle beschikbare middelen via een toolkit via www.asbestversnelling.nl gedeeld en een tijdelijk online platform voor deelnemers en geïnteresseerden via LinkedIn gerealiseerd.

2. Communicatiestrategie & boodschap

De tweede Communicatietafel op 30 juni 2020 had meerdere doelen en kende een grote opkomst van zo'n 30 deelnemers, van gemeenten, provincies, tot Rijkswaterstaat, VNG, GGD, omgevingsdiensten, de sanerings- en bouwbranche en expertisecentra. De tafel richtte zich op:

- Het samenstellen van een effectieve en realistische communicatiestrategie voor particulieren en bedrijven. Uiteraard met oog voor de huidige context in de samenleving en de mogelijkheden;
- Een rode draad voor de communicatiestrategie als het gaat om de aanpak van asbestdaken;
- Inzicht in de informatiebehoefte van dakeigenaren op dit moment én de informatie/beeldvorming die zij nu hebben over diverse zaken, waaronder veiligheid/risico's (slachtoffers), sanering, verzekeringen en kosten.

Door middel van overleg en brainstormen zijn bovenstaande doelen gerealiseerd en aangescherpt. De boodschap voor zowel particulier als ondernemer is zowel positief van toon, feitelijk, stimulerend en duidelijk wanneer dat nodig is waar het gaat over de risico's van asbest. Ook de rode draad voor de strategie is bepaald en kan door iedereen worden opgepakt vanuit de kernwoorden: duidelijkheid, stimuleren, doelgroepgericht en samenwerken. Tot slot is er in gezamenlijkheid bepaald waarover nog beter kan worden gecommuniceerd naar dakeigenaren. Het afgelopen jaar zijn er meerdere berichten in de media verschenen, deels gebaseerd op feiten en deels samengesteld met reacties van dakeigenaren, branches en andere betrokkenen die hun standpunten geven. Toch geven deze artikelen soms een ander beeld dan de wetenschappelijk onderbouwde feiten en documenten waarop het beleid voor de aanpak van asbestdaken is gebaseerd. Dat leidt tot ruis in de boodschap die we uitdragen. Deze ruis is ongewenst.

Met de input van de Communicatietafel als vertrekpunt, organiseert het Programmabureau dit najaar een vervolgssessies in kleinere groepen voor een verdiepingsslag om (betrouwbare) informatie over de hierboven weergegeven thema's bij onder meer de samenwerkingspartners op te halen. Deze informatie willen we verwerken in nog nader te bepalen communicatiemiddelen. Onderwerpen die dan uitgewerkt worden zijn onder meer:

- Wat zijn nu echt de (gezondheids)risico's van een asbestdak?
- Kosten voor de sanering of vervanging van een asbestdak;
- Wat mag je en wat moet je als het gaat om de sanering van asbestdaken volgens de huidige wet- en regelgeving? Hierin is het onderscheid voor kleine daken en grote daken/bedrijven van belang;
- Duidelijkheid over de beschikbare financiële regelingen;
- Hoe zit het met de verzekering?

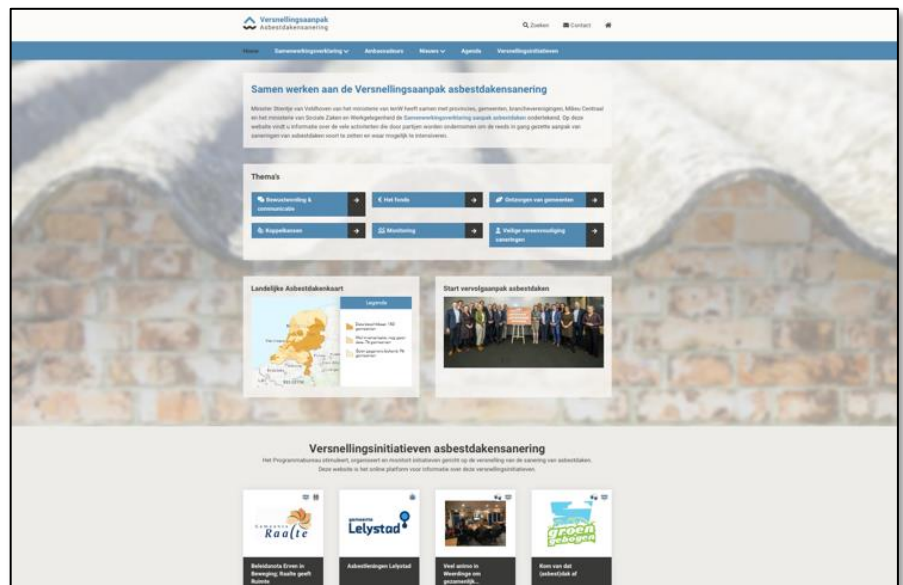
Hiermee kan elke betrokkene in de aanpak dezelfde boodschap en informatie uitdragen zodat dakeigenaren weten waar ze aan toe zijn op basis van feiten, zonder ruis.

Website www.asbestversnelling.nl

De website van het Programmabureau geeft nieuws en ontwikkelingen weer en is tegelijkertijd een kennisplatform voor betrokkenen in de aanpak. De website is in 2020 aangepast met als leidraad de Samenwerkingsverklaring en bijbehorende Activiteitenlijst (zie 1.7). Daarnaast is de 'look & feel' vernieuwd en zijn de verschillende onderdelen beter en intuïtiever te vinden.

Nieuwsbrieven

In de maanden maart, mei en juli 2020 heeft het Programmabureau nieuwsbrieven uitgebracht die worden gedeeld met ruim 400 ontvangers. De nieuwsbrieven zijn eveneens te lezen zijn via de website www.asbestversnelling.nl.

Thema 2: Het fonds

Een belangrijk element in het stimuleren van vrijwillige sanering van asbestdaken is het creëren van financiële faciliteiten voor dak eigenaren die sanering niet zelf kunnen financieren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen particuliere en zakelijke dak eigenaren.

Voor de uitwerking van de financiële faciliteiten voor zowel particuliere als voor zakelijke dakeigenaren, is meegewerkt door partijen die de samenwerkingsovereenkomst hebben getekend.

Fonds voor Particulieren (activiteit 2.1 en 2.3)

Om minderdraagkrachtige particuliere dak eigenaren te helpen bij het saneren van hun asbestdak, wordt een 'fonds' opgericht. Dit fonds betreft een rekening-courant faciliteit waaruit leningen verstrekt kunnen worden. Daarmee kunnen zowel de kosten van de verwijdering van een asbestdak als de kosten voor een nieuw dak worden gefinancierd. Dat geldt ook voor daken van asbesthoudende leien. Ook asbestgevels zullen onder de reikwijdte van het fonds vallen. Daarnaast zal verduurzaming in combinatie met de asbestdak sanering, zoals het installeren van zonnepanelen of het aanbrengen van betere isolatie, onder de reikwijdte van het fonds vallen. Het voornemen is om leningen uit dit fonds tot en met 2028 te verstrekken om realisatie van vrijwillige sanering maximaal te stimuleren.

Het fonds wordt beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Bijna alle Nederlandse gemeenten zijn reeds deelnemer van SVn en bekend met de financiële producten die SVn biedt. De geschatte benodigde omvang van het fonds bedraagt 100 miljoen euro. De verwachting is – op basis van een uitgewerkte businesscase – dat dit voldoende is om aan de verwachte vraag te voldoen. Het Ministerie van IenW draagt 12 miljoen euro bij aan dit fonds voor het afdekken van de eerste risico's aan de minst draagkrachtige particulieren. Het Rijk stelt deze bijdrage landsdekkend beschikbaar aan alle provincies en gemeenten.

Activiteit 2.3 is niet meer actueel: er wordt geen gebruik meer gemaakt van trekkingsrecht bij de fondsen. Het fonds voor particulieren zal, naar verwachting, eind 2020 operationeel zijn.

Fonds/financieringsinstrumenten zakelijke dak eigenaren (activiteit 2.2)

Op 26 juni 2020 heeft Staatssecretaris Van Veldhoven met een [brief](#) de Tweede Kamer geïnformeerd dat zij heeft laten onderzoeken hoe naast een fonds voor particuliere eigenaren van asbestdaken, ook instrumenten voor hetzelfde doel voor zakelijke eigenaren van een asbestdak ingezet kunnen worden. Het [rapport](#) van onderzoeksbureau Sira Consulting is bij de brief van de staatssecretaris gevoegd. In de brief geeft de staatssecretaris aan dat zij in het najaar van 2020 duidelijkheid wil hebben over de verschillende opties qua instrumentarium waarbij de doelmatigheid en de doeltreffendheid zijn onderbouwd, onder meer aan de hand van informatie over verschillende doelgroepen, een overzicht van bestaande en in ontwikkeling zijnde instrumenten en wensen en mogelijkheden van andere overheden en andere partners. Inmiddels is hiervoor een opdracht gegund aan Sira Consulting.

In het onderzoek dat zij momenteel uitvoeren wordt onderzocht op welke wijze zakelijke eigenaren van asbestdaken ondersteund kunnen worden in de saneringsopgave. Hierbij worden de wensen van deelnemende overheden en banken meegenomen, wordt de marktbehoefte onderzocht (de dak eigenaren) en bezien welke mogelijkheden er zijn voor een (financieel) instrument en/of waar kan worden aangesloten op bestaande en in ontwikkeling zijnde instrumenten (koppelkansen). Sleutelwoorden zijn flexibiliteit, maatwerk en lage beheerskosten. Met behulp van de informatie die dit traject oplevert is het mogelijk voor het einde van het jaar in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om de sanering van daken van zakelijke eigenaren te stimuleren. Sira Consulting is gevraagd het rapport uiterlijk 2 november 2020 op te leveren zodat de Tweede Kamer voor het eind van het jaar geïnformeerd kan worden over de uitkomsten.

Thema 3: Ontzorgen van gemeenten/regio's

Gemeenten gelden als essentiële schakel in de stimulering en facilitering van de asbestdakensanering. Via thema 3 worden zij ondersteund bij de uitwisseling van goede voorbeelden en met behulp van handreikingen die praktische handvaten bieden om eigenaren te stimuleren en te helpen. De partijen in het samenwerkingsverband richten zich hierbij niet alleen op individuele gemeenten, maar ook - en vooral - op grotere verbanden, zoals regio's en betrekken provincies om zoveel mogelijk gemeenten te bereiken. De contacten met het Programmabureau en onderling worden steeds intensiever, waardoor we elkaar steeds makkelijker vinden. Het Programmabureau blijven verbinden en daardoor versnelling aan te brengen door te leren van elkaar.

Voor het ontzorgen van gemeenten worden meerdere handreikingen opgesteld of geactualiseerd.

- Activiteit 3.1: Actualisatie is van de handreiking voor de aanpak van kleine daken, inclusief de actie van Milieu Centraal.

Verder actualiseren we met de betrokken partners handreikingen over:

- Activiteit 3.2: Het buitengebied;
- Activiteit 3.3: Collectieve aanpak verwijderen van asbestdaken;
- Activiteit 3.4: Niet- of moeilijk financieerbare dakeigenaren;
- Activiteit 3.5: Handhaving.

Deze handreikingen pakken gemeenten en provincies samen met het Programmabureau op. De planning is om dat dit najaar de activiteiten 3.2 t/m 3.5 op te pakken. Voor de handreiking voor handhaving worden ook Omgevingsdiensten betrokken (ODRU en IJmond). De handreiking voor niet- of moeilijk financieerbare daken hangt uiteraard nauw samen met de ontwikkelingen rond de fondsen voor particulieren en bedrijven. Hierin wordt daarom ook samengewerkt met gemeenten en provincies en het Ministerie van IenW.

Thema 4: Koppelkansen

Via dit thema worden drempels voor het combineren van de asbestdakensanering met het opwekken van zonne-energie of voor het combineren met de aanpak van vrijkomende (voormalige) agrarische bebouwing in kaart gebracht en waar mogelijk weggenomen. Daardoor ontstaat een win-win situatie. Marktpartijen worden ondersteund met kennis en een ontzorgend aanbod.

Inzet op koppelkansen helpt de versnellingsaanpak voor waar de aanpak van asbestdaken veelal niet langer een op zichzelf staand thema is, maar onderdeel van een bredere opgave voor bijvoorbeeld de verduurzaming of Energietransitie.

De activiteiten 4.1 t/m 4.3 beogen samenwerking van partijen te bewerkstelligen om de vervanging van asbestdaken door zonne-energie.

In augustus 2020 heeft Univé het initiatief Duurzame Zekerheid gelanceerd om in Nederland asbestdaken van bedrijven te saneren en te voorzien van zonnepanelen. De provincie Overijssel is één van de samenwerkingspartners die de ontwikkeling van dit energieconcept ondersteunt. Het Energiefonds Overijssel zorgt met een leningverstreking van 14,7 miljoen euro voor de financiering van de aanpak van zo'n 50 bedrijfsdaken in Overijssel. Dit soort initiatieven geven een flinke impuls aan de sanering van asbestdaken én de energietransitie.

De activiteiten 4.4 t/m 4.7 beogen samenwerking van partijen te bewerkstelligen op het gebied van sloop- en functieverandering van vrijkomende gebouwen, met name in het buitengebied. Hiervoor zijn in het voorjaar en zomer van 2020 kennistafels georganiseerd. Hieruit is gebleken dat voor dit thema minder eenvoudig een aanbod vanuit de markt is te creëren. Het vraagt om maatwerk. Op 3 sporen krijgt dit een vervolg met diverse partijen, namelijk:

1. Het bij elkaar brengen van vraag en aanbod voor gericht inzetten rood-voor-rood regelingen;
2. Collectief ontzorgend aanbod creëren;
3. Verhogen kwaliteit van advisering aan dakeigenaren.

In oktober 2020 organiseren de provincie Overijssel en het Programmabureau een kennistafel voor coaches/adviseurs (activiteit 4.6). Doel is om met hen te bepalen wat nodig is om erfeigenaren goed te ondersteunen bij beslissingen over sloop van stallen, schuren en loodsen. Op de planning staat ook een minisymposium hierover om een bredere groep adviseurs te faciliteren met deze kennis. Het vervolg van deze activiteit kan activiteit 4.7 zijn (Community of practice erfcoachorganisatoren/erfcoaches).

Naast dit alles is het Programmabureau in contact met de provincie Groningen om na te gaan of er een koppelkans zit in om de agrarische herbouw/versteving te combineren met de aanpak van asbestdaken in het Groningse aardbevingsgebied.

Activiteit 4.8 betreft het meenemen van sanering van particuliere schuurdakjes door woningcorporaties, wat ook in de actie van Milieu Centraal wordt meegenomen (zie thema 1).

Een mooie verbinding tussen dit thema en het particuliere fonds (thema 2) is dat daarin ook zonnepanelen, sloop en bodemsanering van de druppelzone van asbestdaken kan worden meegefinancierd.

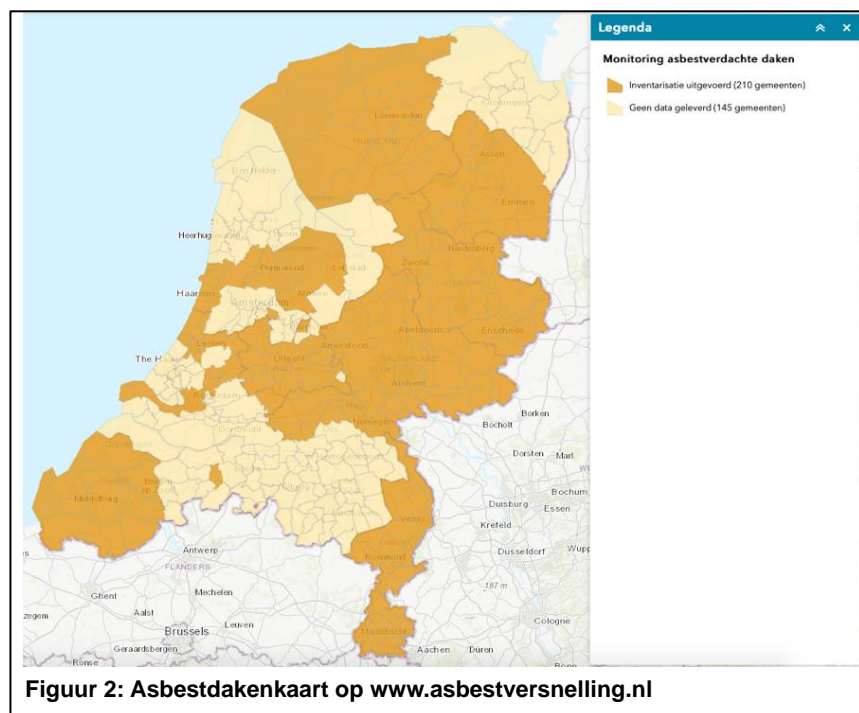
Thema 5: Monitoring

Weten hoeveel vierkante meters daken er nog liggen is belangrijk. Enerzijds om te weten wat de opgave is. En anderzijds om te weten waar de opgave ligt. Dat maakt het inzetten van (doelgroepgerichte) middelen mogelijk. Daarmee is monitoring het fundament van de aanpak. Daarbij is monitoring geen exacte wetenschap. Beschikbare informatie wordt zo goed mogelijk aan elkaar gekoppeld om zo betrouwbaar mogelijke gegevens te krijgen.

De activiteiten 5.3 en 5.4 gaan over monitoring. Er is een Werkgroep Monitoring die de voortgang van de monitoring van het aantal m² gesaneerde asbestdaken volgt. De werkgroep doet voorstellen voor de optimalisatie van de monitoring. In de werkgroep zitten op dit moment vertegenwoordigers van de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU, is tevens voorzitter van de werkgroep), Rijkswaterstaat, Ministerie van IenW, provincies Gelderland en Overijssel, gemeente Amersfoort, een landelijke vertegenwoordiger van de Omgevingsdiensten en het Programmabureau. De werkgroep is aan de slag met de activiteiten rondom het thema monitoring zoals opgenomen in de bijlage bij de samenwerkingsverklaring.

Begin 2020 is via het Programmabureau een tweede uitvraag gedaan richting gemeenten, provincies en omgevingsdiensten om informatie aan te leveren voor de Landelijke Asbestdakenkaart (activiteit 5.2). Er zijn inmiddels van 210 gemeenten gegevens beschikbaar. Met gemeenten die nog geen data hebben aangeleverd wordt momenteel 1:1 contact gelegd. Het databeheer van de Landelijke Asbestdakenkaart doet de ODRU. Doelstelling van activiteit 5.1 in de samenwerkingsverklaring is dat uiterlijk eind 2020 in alle (deelnemende) gemeenten een initiële gebiedsinventarisatie is uitgevoerd. Deze doelstelling zal weliswaar naar verwachting niet helemaal worden gehaald; de inschatting is dat begin 2021 deze preciezere informatie beschikbaar zal zijn, mits alle gemeenten de data tijdig aanleveren.

Volgens de Landelijke Asbestdakenkaart ligt er per juli 2020 binnen de 210 gemeenten die data hebben verstrekt (dus 145 gemeenten zijn in dit getal hierin NIET meegenomen), een totaal van bijna 60,5 miljoen m² aan asbestverdachte daken. De data in de Landelijke Asbestdakenkaart wordt in het najaar geëvalueerd door de Werkgroep (activiteit 5.5). Doelstelling van de evaluatie is om tot een actuele prognose van het totale aantal m² asbestdak in Nederland te komen (activiteit 5.6). Daarmee willen we een nauwkeuriger beeld te krijgen dan de huidige informatie biedt. De huidige informatie bestaat uit het aantal m² op basis van de MKBA uit 2012 en de gegevens van Rijkswaterstaat.

Rijkswaterstaat monitort het aantal gesaneerde m² asbestdaken. Hierover communiceert Rijkswaterstaat elk kwartaal via het Programmabureau. De frequentie zal naar verwachting worden teruggebracht tot tweemaal per jaar. De Werkgroep Monitoring bespreekt hoe de data van RWS en/of de data van sloopmeldingen (OLO/LAVS) kan worden gekoppeld aan het mutatiebeheer van gemeenten en Omgevingsdiensten op locatie- of objectniveau. De werkgroep verkent of deze data ook via de Landelijke Asbestdakenkaart kunnen bijdragen aan het actuele inzicht in het aantal m² asbestdaken in Nederland. De uitkomsten daarvan worden verwerkt in een Handreiking die momenteel in concept gereed is (activiteit 5.9).

In de onderstaande tabel staan de resultaten van de monitoring van het aantal gesaneerde m² asbestdak per kwartaal weergegeven t/m het tweede kwartaal van 2020 (bron: Rijkswaterstaat) (activiteit 5.7). De monitoring is gebaseerd op de informatie die verkregen is uit het startmeldingenbestand van Inspectie SZW waaruit de hoeveelheden verwijderde asbestdaken (m²) is overgenomen. De totale hoeveelheid verwijderde asbestdaken is vermenigvuldigd met de factor 1,1 aangezien asbestgolfplaten op een dak elkaar deels overlappen. Er is ook data beschikbaar per provincie, die is gedeeld met de provincies die deelnemen aan de Versnellingsaanpak Asbestdaken.

Tabel 1: Voortgang van de sanering van asbestdaken sinds 2014

Asbestdaken	1 ^e kwartaal miljoen m ²	2 ^e kwartaal miljoen m ²	3 ^e kwartaal miljoen m ²	4 ^e kwartaal miljoen m ²	Totaal miljoen m ²
Verwijderd 2014	1,5	1,6	1,7	1,1	5,9
Verwijderd 2015	1,2	2,1	1,9	1,7	6,9
Verwijderd 2016	1,8	2,7	2,9	2,5	9,9
Verwijderd 2017	2,2	2,8	2,9	2,9	10,8
Verwijderd 2018	2,5	3,7	3,4	3,2	12,8
Verwijderd 2019	2,2	3,2	2,7	1,7	9,8
Verwijderd 2020	1,5	1,8	--	--	3,3
Totaal verwijderd					59,4

De data van Rijkswaterstaat laten een dalende trend zien sinds 2019. Het aantal m² is afgenomen in 2019 ten opzichte van 2018 en deze daling zet zich in 2020 voort. Er is geen systematisch onderzoek gedaan naar de verklaring van deze dalende trend. Maar aannemelijk is dat dit komt door het medio 2019 niet doorgaan van het Asbestdakenverbod en het eind 2018 beëindigen van de subsidie op het saneren van asbestdaken. In 2020 zal ook de coronacrisis invloed hebben op de sanering van asbestdaken.

De dalende trend laat onverlet dat de sanering van asbestdaken voortgaat, waar de aanleiding om te willen saneren onverkort overeind staat. Als de lijn in 2020 zich voortzet zal er aan het einde van dit jaar weer z'n 6 tot 7 miljoen m² gesaneerd zijn. Overigens zit in de gepresenteerde data van het aantal gesaneerde m² asbest niet het deel dat door particulieren zelf wordt gesaneerd (kortweg: voor daken < 35 m² die eigenaren zelf mogen saneren).

Halfjaarlijks informeert het Programmabureau via haar nieuwsbrieven en op www.asbestversnelling.nl over het aantal gesaneerde m² asbestdaken (activiteit 5.8).

Thema 6: Veilige vereenvoudiging saneringen

Saneren van asbestdaken is noodzakelijk vanwege de risico's. Dat betekent dat het saneren zelf, ook risico's voor de werknemers met zich meebrengt. Binnen dit thema wordt gezocht naar innovaties, werkmethoden en aanpassingen in regelgeving om saneringen eenvoudiger uit te kunnen voeren. Daarbij mag de veiligheid van de werknemers, van omwonenden en de omgeving nimmer in het geding zijn.

Activiteit 6.1: In opdracht van het Ministerie van IenW voert Arcadis een blootstellingsonderzoek sanering asbestdaken uit. Het doel van dit onderzoek is om vast te stellen welke concentraties asbestvezels in de lucht ontstaan tijdens de verwijdering van asbestdaken. Hiervoor wordt ook gemeten tijdens saneringen waarbij gebruik wordt gemaakt van water of schuim om emissie van vezels te beperken. Aan de hand van die data zal vervolgens worden bezien of vereenvoudiging mogelijk is, zodat er makkelijker, sneller en eventueel goedkoper veilig gesaneerd kan worden. Er is een brede klankbordgroep aangesteld om een breed spectrum aan partijen die belang hebben in de asbestsector input te laten leveren voor het onderzoek. Naast deze klankbordgroep is er een kleine wetenschappelijke klankbordgroep ingesteld die de onderzoekers onafhankelijk wetenschappelijk advies geeft. Vanwege de coronacrisis loopt de uitvoering van het onderzoek vertraging op. De resultaten worden in het najaar van 2020 verwacht.

Activiteit 6.2: Door verwerking van asbestdaken bestaat de kans dat ook de bodem verontreinigd raakt met asbestvezels. Dit vindt met name plaats bij asbestdaken zonder dakgoot. Mede als uitvloeisel van de Samenwerkingsverklaring is er een project gestart in samenwerking tussen de provincie Overijssel en het ministerie van IenW om te onderzoeken of kan worden geregeld dat op eenvoudige wijze de met asbest verontreinigde toplaag van de bodem kan worden meegenomen bij de sanering van het asbestdak. Hierbij wordt gewerkt met de regelgeving van de nieuwe Omgevingswet. Naar verwachting is het project in november 2020 afgerond. Activiteit 6.3 zal na afronding van activiteit 6.2 opgepakt worden.

Activiteit 6.4: Er mag bij asbestdakensanering in uitzonderingssituaties en onder voorwaarden gewerkt worden vanuit een aan een hijswerktuig gekoppelde werkbak of werkplatform. Daarbij gaat het om saneringswerkzaamheden op plaatsen die moeilijk bereikbaar zijn en waarbij geen andere meer geëigende arbeidsmiddelen of werkmethoden beschikbaar zijn om die plaatsen veilig te bereiken. De wijziging van het Arbobesluit die dit regelt is ingegaan op 1 juli 2020. Hiermee is actie 6.4 uit de samenwerkingsverklaring afgehandeld.

Activiteit 6.5: In een samenwerking tussen provincie Gelderland, provincie Overijssel, [VOAM](#) (asbestinventarisatiebureaus) en het Programmabureau is gestart met de testfase van de Preventiecheck soortenbescherming asbestdaken. De preventiecheck is bedoeld om enerzijds de toepassing van soortenbescherming te vereenvoudigen en verbeteren en anderzijds onnodige beperkingen bij dakvervangings weg te nemen. Doelstelling is dat de Preventiecheck nog voor einde van dit jaar kan worden gepresenteerd.

Het samenwerkingsverband

De programmatische aanpak berust op stimuleren en faciliteren van deelnemende partijen in de vrijwillige sanering van asbestdaken, waaronder de samenwerking van de deelnemende partijen en het delen en uitwisselen van kennis en ideeën. Een groeiend netwerk van samenwerkende partijen maakt dat vele handen lichter werk maken. Alle deelnemende partijen dragen bij zoals zij bij het ondertekenen van de samenwerkingsverklaring hebben aangegeven.

Nieuwe partijen

De volgende partijen sinds 2 maart 2020 aangegeven bij te willen dragen aan de samenwerking en hebben de samenwerkingsverklaring ondertekend:

- Gemeente Beemster;
- Gemeente Meppel;
- Gemeente Purmerend;
- Gemeente Raalte;
- Gemeente Utrechtse Heuvelrug;
- [Sansidor](#).

Om het netwerk te versterken zal het Programmabureau organisaties actief blijven benaderen.